

JOHAN SEBASTIAN CAMMERMEYER WELHAVEN (1807-1873)

Johan Sebastian Welhaven er estetikeren i det 19. århundres norske litteratur, han er tenkeren og filosofen som la seg ut med den himmelstormende, livsberusede Henrik Wergeland i feider og polemikker. Welhaven var på de aller fleste områder Wergelands rake motsetning, og siden de to hadde mye med hverandre å gjøre allerede fra ung alder, resulterte det i mange kraftige konfrontasjoner. Noen seierherre klarte vel ingen å utpeke, hverken når det gjaldt diktning eller politikk, men det ble hengende et "danskhets-stempel" på Welhaven ut i fra det syn at den uvørne Wergeland var så mye mer "norsk". Dette har imidlertid endret seg med tiden, Welhaven var ikke i noen henseender mindre norsk enn sin motstander.

Welhaven var nærtagende av natur, selv om han ellers bar mange av bergensernes kjennetegn, og han opplevde mange skuffelser. Ergrelsen over Wergelands mange mer eller mindre ufine anfall var en ting, forloveden Ida Kjerulfs tidlige død en annen, og ikke minst gikk Camilla Wergelands evige, innpåslitne forelskelse inn på ham. Hans lyrikk går da også stort sett i moll. Men han var langt fra uten lune, og dikt som "Dyre Vaa" og "Aasgaardsreien" er friske nok. Hans mange ballader til musikk av Halfdan Kjerulf står på alle romanse-sangeres repertoar i dag som i samtiden.

Det 19. århundre var de mange litterære tidsskrifters tid, også i Norge. De kom og de gikk. Her offentliggjorde man sine produkter, og her ble debattene ført. Også Welhaven benyttet seg i utstrakt grad av denne formen, og hans bokproduksjon er derfor ikke stor. Bortsett fra de to første bøkene er det heller ingen som er sjeldne. Disse to vil imidlertid, særlig Complimenterne til Wergeland, bli svært dyre, flere tusen kroner. Det første er bare kjent i to eksemplarer i privat eie og kan således i sjeldenhet måle seg med Knut Hamsuns "Et gjensyn".

Når det gjelder alle de mindre tingene Welhaven fikk trykt, har vi – i motsetning til hva vi har gjort med Wergeland – ikke tatt dem med. Vi henviser til Skougaard-katalogen, bd. I, som inneholder 40 viser, taler, leilighetssanger og lignende og til Halvorsens forfatterleksikon.

JOHAN SEBASTIAN CAMMERMEYER WELHAVENS FØRSTEUTGAVER:

- [1832]: [-]: Tre Dosin Complimenter til Henrik Wergeland. [Trykt som manuskript. Utgitt anonymt i Trondhjem som pirattrykk].
Innbinding: Kombinert omslag og titelblad. *
Innledning til den berømte "Stumpefeide" med Henrik Wergeland. I følge Didrik Arup Seip/ Leiv Amundsen: "Henrik Wergeland og boktrykkerne" finnes intet eksemplar i noe offentlig bibliotek.
- 1832: Henr. Wergelands Digtekunst og Polemik ved Aktstykker oplyste. Hartmann.
Innbinding: Omslag, tegnet, usignert. *
- 1834: Norges Dæmring. Et polemisk Digt. Johan Dahl.
Innbinding: Omslag, typografisk. *
Det er to varianter:
A. Med blankt blad bakerst.
B. Uten blankt blad bakerst.
- 1839: Digte. I Commission hos Johan Dahl.
Innbinding: Omslag, typografisk. **Forlagsbind i to varianter:**
A: Se Bjerke/Hansen
B: Se Bjerke/Hansen
Det er **videre** to typografiske varianter:
A. Med trykkfeil på side 235 (335 i stedet for 235).
B. Uten trykkfeil – antagelig et annettrykk.
Det finnes **også** to papirkvaliteter:
A. Vanlig papir.
B. Bedre, tykkere papir.
- 1840: Antydninger til et forbedret Psalmeverk for den norske Kirke. Johan Dahl.
Innbinding: Omslag, blankt (blågrønt).

- 1845: Nyere Digte. Johan Dahl.
Innbinding: Omslag, typografisk. Helsingjirtingbind
Det er to papirkvaliteter:
A. Utgave på vanlig papir.
B. Utgave på velin.
- 1848: Halvhundrede Digte. Kjøbenhavn. C.A. Reitzel.
Innbinding: Omslag, komponert. Helsingjirtingbind.*
- 1851: Reisebilleder og Digte. Chr. Tønsbergs Forlag.
Innbinding: Omslag, typografisk. Helsingjirtingbind (med stor illustrasjon i gull på fordekkelen).
Det finnes to papirkvaliteter:
A. Vanlig papir.
B. Bedre, tykkere papir.
- 1854: Om Ludvig Holberg. Chr. Tønsbergs Forlag. Rettet avtrykk av stykket i "Berømte Nordmænd".
Innbinding: Omslag, typografisk (grønt).
- 1856: En Sjel i Vildmarken. Særtrykk av Christiania-Postens Feuilleton I.
Innbinding: Kombinert omslag og tittelblad(?).
- 1860: Skildringer. 1. Vasdrag og Skovmarker. 2. Billeder fra Bergenskysten. 3. En Sjel i Vildmarken. Johan Dahl.
Innbinding: Omslag, typografisk. Helsingjirtingbind.
S. (1)-158 er restopplag av "Reisebilleder" og s. 159-188 er "En Sjel i Vildmarken".
- 1860: En Digtsamling. Johan Dahl. (Med trykkfeillapp).
Innbinding: Omslag, typografisk. Helsingjirtingbind.*
- 1863: Ewald og de norske Digtere. Fire literairhistoriske Fremstillinger. P.T. Malling.
Innbinding: Omslag, typografisk. Helsingjirtingbind(?)
- 1873: Mindeblad. P. T. Malling.
Innbinding: Omslag, typografisk.